

mijn overgrootmoeder. Die komt uit Limburg”, vertelt de rabbijn.

Ze logeerde dit weekeinde in Amsterdam ten huize van Anna de Voogt, een van de twee co-voorzitters van de joodse gemeenschap 'Beit Ha'Chidush' (spreek uit: beet ha chidoesj), die Elisa Klapheck 'ordineerde'. „Niet dat we zo nodig een vrouw wilden aanstellen. Het had ook best een man mogen zijn, maar Elisa stak met kop en schouders uit boven alle kandidaten. Ze kent de Talmoed als geen ander en begrijpt de joodse geschiedenis ook vanuit de Europese context. Ze is een fantastische onderwijzer en brengt schwing in de diensten die vanaf 1 juli twee keer per maand zullen plaatsvinden in de Uilenburger synagoge”, aldus Wanya F. Kruyer, medevoorzitter van Beit Ha'Chidush, Hebreeuws voor 'Huis der Vernieuwing'.

Gebedsmantel

Tijdens de diensten in Amsterdam die voor iedereen toegankelijk zijn gaat Elisa voor, getooid met de traditionele *tallit*, oftewel gebedsmantel, een soort fraai geborduurde sjaal. „Het heeft heel lang geduurd voordat ik de eerste aanschafte en daarna nog een jaar of vier voordat ik hem in het openbaar durfde dragen. Maar ondertussen heb ik er een stuk of zeven, voor de verschillende gelegenheden. Kijk, dit is het belangrijkste,” toont ze de franje. „Dat noemen we de *tsittsit*. Het zijn schouwdraden die op een speciale manier zijn geknoopt. Ze symboliseren samen de 613 geboden.”

Maar ze zal niet alleen de *tallit* om haar schouders dragen. Ook een vrouwelijke rabbijn bedekt tijdens de dienst het hoofd: met een hoedje zoals op de foto, terwijl ze ook de keuze uit een aantal keppeltjes. Daarnaast zullen de *tefilin*, gebedsriemen, niet ontbreken. „Wat niet veel mensen zullen weten – ook orthodoxe joden niet – is dat ook vrouwen sinds de tijd van koning Saul gebedsriemen om hun armen wikkelden. Zijn eigen dochter is ermee begonnen”, weet Elisa Klapheck, die sinds haar middelbare schooltijd de Talmoed bestudeert.

„Samen met twee vriendinnen ben ik begonnen. Eerst als autodidact, later heb ik vele leraren gehad, waaronder ook orthodoxe joodse rabbijnen.

Elisa. „Iedereen vindt het prachtig dat ik een aanstelling in Amsterdam heb gekregen. Waarin Beit Ha'Chidush zich onderscheidt van andere, meer traditionele joodse gemeenten is dat in hun synagoge mannen zowel als vrouwen gelijke rechten hebben, homo en hetero.”

Waarvoor de nieuwe rabbijn zich met name wil inzet-

te af te bouwen.”

Op christenen die het net zo als zangeres Madonna niet meer zo erg bij hun eigen kerk kunnen vinden, zit Elisa Klapheck in eerste instantie niet echt te wachten. „Die moeten bij hun eigen geloof te raden gaan en van daaruit met vernieuwing komen. Dan wordt het interessant om met elkaar van gedachte te wisselen.”